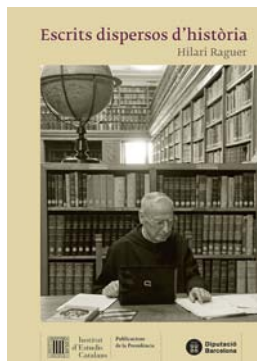

literatura
RAMON PLA I ARXÉ

Els 46 articles d'Hilari Raguier d'aquest volum mostren el catalanisme —latent o patent— que ha perviscut, tossudament, en la història recent, civil i eclesiàstica, de Catalunya. I, paral·lelament, mostra també l'animadversió de l'Estat per la singularitat catalana que, sense entendre res, s'escarrassà —només— per destruir-la.

Sota el vel de la història

Escrits dispersos d'història

HILARI RAGUER

Institut d'Estudis Catalans
Diputació de Barcelona, 2018
574 pàgines, 36 euros

El llibre aplega 38 articles d'Hilari Raguier sobre la història recent —segles XIX i XX— de Catalunya. Té tot l'aire d'un homenatge de l'Institut d'Estudis Catalans a l'historiador i monjo de Montserrat que s'ha dedicat a explicar-nos el que ens ha passat en 42 llibres i centenars d'articles. Infatigable. Són textos escrits al llarg de molts anys i, per això, els anomena *escrits esparsos* i, per això també, comporten inevitables reiteracions.

El lector pot utilitzar el llibre com una mena de diccionari de fets i personatges que l'interessin, però jo suggereixo una lectura completa, ordenada i atenta de tots els articles. Ho recomano perquè, així, el lector podrà fer-se càrrec del mètode i de les conviccions d'Hilari Raguier, i —això és el més important— d'algunes de les constants que es produeixen en la història del catalanisme, en l'actitud de l'Estat i en el posicionament de l'Església catalana i de l'Església romana. La constatació té molt interès tot i que no sigui un motiu per celebrar-ho gaire.

Raguier ho fa descobrint el que hi ha sota el clixé que tenim dels fets i dels protagonistes de la nostra història. Uns clixés que responen, en alguns casos, al que succeï, però simplificar una història tan complexa deforma la realitat, silencia els que no hi encaixen

i afebleix l'exemplaritat de la història. L'autor ho aconsegueix revelant el catalanisme —argumentat, tossut— present en els diversos escenaris i, també, en la reiteració, a l'altra banda, d'uns personatges que, sense entendre res, s'escarrassen només a deturpar-lo. O a destruir-lo. Al lector contemporani no li costarà entendre el que va passar perquè no sé si parlar de constants històriques és una terminologia adequada, però de constants n'hi ha. Tanmateix, l'historiador no s'oblida de les febleses del catalanisme que complementen aquest escenari i, al lector contemporani, tampoc li costarà entendre-ho. Gran part del llibre es pot sintetitzar amb les seves paraules: "L'episcopat espanyol, en el document del cinquantenari de la Guerra Civil, parlava de la persecució del 1931 i la del 1936. [...] Una vegada més, a Catalunya les coses són diferents. L'Església catalana no es va sentir perseguida el 1931 per la República. Ho va ser el 1924 per Primo de Rivera, el 1936 per la revolució que va esclatar després de l'aixecament militar i el 1939 per Franco. Perseguida el 1936 per ser Església; el 1924 i el 1939 per ser catalana". Tot plegat —els textos de Raguier i els fets històrics— és més complex que aquesta síntesi però em sembla que l'essencial és el que he apuntat.

teatre

'Els ocells' de la companyia La Calòrica, dirigida per Israel Solà a la Sala Beckett

cinema

Esteve Plantada ens parla de 'Brightburn', sota la direcció de David Varovesky

entrevista

Meritxell Cucurella-Jorba, traductora del teatre complet de Natalia Ginzburg

El llibre ordena els articles en tres grans capítols: "Catalunya i l'Església catalana", destinat a explicar la posició de persones i institucions del país respecte del que és Catalunya: ho analitza en Jaume Balmes, Torres i Bages, el carlisme, la Segona República, Lluís Companys, el Concordat del règim de Franco amb la Santa Seu (1953) o el que es construí a propòsit de l'aniversari de l'entronització de la Mare de Déu de Montserrat (1947). El segon capítol està dedicat a "L'Església i la Guerra Civil" i, en els articles, hi transiten les maniobres diplomàtiques franquistes, republicanes i vaticanes, comporta notables canvis respecte del clixé estàndard, i també s'hi analitza el paper que hi van tenir el cardenal Gomà, mossèn Batlle, o Jacques Maritain entre molts d'altres. No hi falta l'emocionant testimoni personal de com va viure ell mateix el conflicte civil i la repressió posterior. El tercer capítol està dedicat al "Concili Vaticà II" —excel·lent— i revela les intrigues —reaccionàries o aperturistes— dels eclesiàstics, i la reacció del Govern davant d'un concili que sempre van viure com una amenaça transvestida de desviació doctrinal. La resta del llibre són 17 articles dedicats, cadascun d'ells, a una personalitat —major o menor— d'aquest retaule històric. Per conèixer aquell món —i aquest— són imprescindibles.

Pel que fa al mètode, el més atractiu és, em sembla, la documentació que aporta. Ha parlat o s'ha escrit amb alguns dels protagonistes —Martín Descalzo, Miquel Batllori, Coll i Alentorn, Manuel de Irujo, Giuseppe Alberigo o Sugranyes de Franch— i ha escorcollat arxius —l'Arxiu Vaticà, el de l'Estat italià, el del cardenal Gomà o l'Arxivo Histórico Nacional. I molts més. Aquesta documentació té dos efectes: verificar el relat de Raguera de manera incontestable i immersir el lector en el pensament, la sensibilitat i el lèxic dels implicats. No tenen pèrdua.

Joandomènec Ros, president de l'IEC, va lliurar a l'abat de Montserrat el llibre *Escrits dispersos d'història*.

Andreu Gomila
Un món esbucat.
Joan Alcover i Mallorca

34 edicions

UN MÓN ESBUCAT.
JOAN ALCOVER I MALLORCA
de ANDREU GOMILA

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a **Facebook** i **Twitter**
Visita la nostra botiga virtual en www.tresiquatre.cat